

19033

Wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie en het Wetboek van Strafvordering (Hoger beroep in strafzaken bij een enkelvoudige kamer)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR JUSTITIE¹

Vastgesteld 2 december 1986

De leden van de **C.D.A.**-fractie waren niet onverdeeld gelukkig met het onderhavige wetsvoorstel. Het voor en tegen afwegende waren zij echter vooralsnog voornemens dit voorstel te steunen. Zij wilden intussen nog enige vragen stellen.

In de memorie van antwoord wordt er op gewezen dat artikel 426c, eerste lid, er niet aan in de weg staat «dat zich na overleg tussen strafrechter en openbaar ministerie een praktijk ontwikkelt waarbij bepaalde typen van zaken zonder nader vooronderzoek door de voorzitter bij de enkelvoudige kamer worden aangebracht». Voorts wordt er op gewezen dat op de beslissing ex artikel 426c, eerste lid, de verdachte en diens raadsman formeel geen invloed hebben.

Goed voorstelbaar is echter de situatie waarin een verdachte zich tot de voorzitter zou wenden met een (gemotiveerd) verzoek zijn zaak door een meervoudige kamer te doen behandelen. Wat is, afgezien van de op zich duidelijk formele context, de praktische betekenis van zo'n verzoek? Kan de voorzitter zo'n verzoek volledig onbeantwoord laten of afwijzen enkel met een verwijzing naar afspraken die tussen hem en het openbaar ministerie zijn gemaakt over het betreffende type strafzaak of dient wellicht alsdan die zaak naar aanleiding van het verzoek, op zijn eigen merites bekeken en beslist te worden? Wordt het vorenstaande mogelijk-kerwijze nog mede beïnvloed door de eventuele omstandigheid dat door de betreffende verdachte expliciet wordt aangevoerd dat in zijn geval geen sprake zou zijn van een zaak van eenvoudige aard zoals bedoeld in artikel 426b?

Op bladzijde 1 van de memorie van antwoord wordt voorts de mogelijkheid aangestipt dat ter zitting van de enkelvoudige kamer de verdachte of diens raadsman een verzoek kan doen om de zaak alsnog naar een meervoudige kamer te verwijzen. Denkbaar is dat de sfeer op de zitting c.q. de bejegening door de rechter op de zitting een verdachte tot een zodanig verzoek zou inspireren. Een zodanig gemotiveerd verzoek zou echter in beginsel niet dienen te worden gehonoreerd. Daarnaast echter kunnen, althans in de optiek van de verdachte, ter zitting omstandigheden blijken, c.q. door hem aangevoerd worden die zodanig zijn dat ze aanne-melijk maken dat er in casu geen sprake is van een zaak van eenvoudige aard.

¹ Samenstelling: Mw. Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn (CDA), (voorzitter), Wagemakers (CDA), Kuiper (CDA), Mw. J. H. B. van der Meer (PvdA), Van Veldhuizen (PvdA), Burkens (VVD), Heijne Makkreel (VVD), Glastra van Loon (D66), Mw. Van Leeuwen (PSP), Mw. Bolding (CPN), De Gaay Fortman (PPR), Holdijk (SGP), Schuurman (RPF) en Van der Jagt (GPV).

Dit relatieve gebrek aan eenvoud zou – gelet op hetgeen terzake van allerlei persoonlijke feiten c.q. privé omstandigheden door de verdachte wordt aangevoerd – met name ook betrekking kunnen hebben op de straftoemeting. Kan de minister nog nadere duidelijkheid verschaffen over de elementen die de enkelvoudige kamer in zijn beschouwingen zou dienen te betrekken bij de beslissing de zaak al dan niet te verwijzen naar een meervoudige kamer? Is de betreffende rechter gehouden om op een uitdrukkelijk verzoek van de verdachte expliciet een beslissing te nemen? Wanneer dient zo'n verzoek ter zitting uiterlijk gedaan te zijn? Maakt het daarbij nog verschil of al dan niet door de verdachte terzake wordt aangevoerd dat er in casu geen sprake is van een zaak van eenvoudige aard?

Blijkens het gestelde op bladzijde 7 van de memorie van toelichting kan, indien de voorgestelde gang van zaken in de praktijk blijkt te voldoen, te zijner tijd worden overwogen of het verantwoord is de competentie van de unus raadsheer uit te breiden tot andere categorieën van eenvoudige misdrijfzaken. Wil de Minister, zodra zulks op enig ogenblik in de toekomst in concreto overwogen zou worden dan ook ingaan op de mogelijkheid om in de wettekst de betreffende categorie van delicten, – overigens niet alleen eenvoudig misdrijfzaken maar wellicht ook eenvoudige overtredingen die in eerste aanleg door de Rechtbank berecht worden –, abstract te omschrijven, door bijvoorbeeld aan te sluiten bij het wettelijke strafmaximum.

De leden, behorende tot de **V.V.D.**-fractie, konden uit een oogpunt van stroomlijning en efficiencyverbetering van de rechtspraak begrip opbrengen voor het onderhavige wetsvoorstel. Zij gingen er hierbij van uit, dat de rechterlijke macht met de nodige prudentie gebruik zal maken van de geopende mogelijkheden.

Deze leden wezen er op, dat de thans voorgestelde uitbreiding van de unus-rechtspraak bij het gerechtshof het karakter heeft van een aanzet; immers overeenkomstig het gestelde op bladzijde 7 van de memorie van toelichting kan, indien de behandeling van zaken door een raadsheer in de praktijk aan de gestelde verwachtingen blijkt te voldoen, te zijner tijd worden overwogen of het verantwoord is de competentie van de unus raadsheer uit te breiden tot andere categorieën van eenvoudige misdrijfzaken. Aan te nemen valt, dat bij zodanige uitbreiding gedacht wordt aan zaken, waarvoor de ten aanzien van artikel 26 en 33a WVV toegepaste criteria gelding hebben, te weten eenvoud van bewijsvoering en rechtstoepassing, niet van zodanige ernst dat steeds behandeling door een meervoudige kamer dient plaats te vinden, alsmede frequentie kan voorkomen. Aan wat voor delicten ware in dit licht bij uitbreiding van unus rechtspraak door gerechtshoven in de toekomst te denken?

De aan het woord zijnde leden zouden voorts gaarne nog eens nader toegelicht zien waarom blijkens het voorgestelde artikel 426c de enkelvoudige kamer uitsluitend dan onbevoegd is tot reformatio in peius wanneer zulks betreft de onvoorwaardelijke oplegging van een straf of maatregel strekkende tot vrijheidsbeneming, zulks in het licht van de omstandigheid dat bij de onderhavige WVV-delicten betrokkenen veelal niet zozeer vrijheidsbeneming als wel ontzegging van rijbevoegdheid als de sociaal meest laederende sanctie ervaren.

Tenslotte zouden deze leden gaarne vernemen of de vermindering van de personeelsbehoefte, welke van het onderhavige wetsvoorstel wordt verwacht, wordt opgevat als een prognose welke door de ervaring bevestigd dan wel weerlegd zal worden, danwel als een uitgangspunt waarmede reeds van meet af aan bij de formatie van de rechterlijke macht zal worden rekening gehouden.

De voorzitter van de commissie,
Mevrouw Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn

De griffier van de commissie,
Mevrouw Dijkstra-Liesveld